

Onderwerpen regio m.b.t. actualisatie MJP 2018-2022

Als regio willen wij proactief de onderstaande onderwerpen aandragen voor het nieuwe MJP 2018-2022. Op deze manier kan de regio voorafgaand aan de concepten van het nieuwe MJP onderwerpen inbrengen. Zodoende kan in de voorfase vanuit de regio gestuurd worden op de inhoud van het nieuwe MJP.

5.2 Meerlaagse bouw voor MJP 2018-2022 Op dit moment is nog weinig bekend over de aardbevingsbestendigheid van meerlaagse bouw. Hoewel uit de Hazard & Risk Assessment van juli 2016 is gebleken dat de lage categorie van meerlaagse bouw (gebouwen tot 18 meter) een verhoogd risicoprofiel kent, zijn er nog weinig

meerlaagse gebouwen concreet onderzocht. Van belang is dit verhoogde risicoprofiel op zo kort mogelijke termijn beter te kwantificeren zodat tot een prioriteitstelling in de aanpak kan worden gekomen.

Wij stellen voor om 2018 te benutten om, op basis van de uitkomsten van de in 2017 uitgevoerde onderzoeken van de verschillende (sub)typologieën (zie addendum MJP 2017), diverse categorieën van meerlaagse bouw (tot 18 meter, van 18 tot 30 meter, en boven de 30 meter) goed te onderzoeken. Hierbij moet het gaan om uitgebreide berekeningen en een voldoende grote steekproef, zodat het mogelijk is om prioriteiten in de aanpak voor de periode na 2018 te maken. Er moet duidelijk zijn welke risico's kleven aan de meerlaagse bouw in het gehele aardbevingsgebied. Het onderzoek moet zich daarom niet alleen richten op het kerngebied, maar ook op de randen van het aardbevingsgebied.

Conclusie: Wij stellen voor om 2018 te benutten om, op basis van de uitkomsten van de in 2017 uitgevoerde onderzoeken van de verschillende (sub)typologieën (zie addendum MJP 2017), diverse categorieën van meerlaagse bouw (tot 18 meter, van 18 tot 30 meter, en boven de 30 meter) goed/verder te onderzoeken.

Reactie NCG:

Hetgeen wat wordt voorgesteld is conform het beschreven beleid van het MJP. Er zijn echter nog geen uitkomsten beschikbaar voor de besluitvorming over het nieuwe MJP waardoor sub typologieën onderling nog niet met elkaar vergeleken kunnen worden. Daarom wordt voor 2018 conform de no-regret aanpak verder geprioriteerd. Nieuwe inzichten uit de lopende onderzoeken worden tussentijds benut om eventueel te herprioriteren.

5.3 Vervolgacties naar aanleiding van het onderzoek Gronings Perspectief

Het derde wetenschappelijk rapport van het onderzoek Gronings perspectief is begin juli 2017 gepresenteerd. Op basis van nieuwe gegevens die in samenwerking met Lifelines zijn verzameld, wordt geconcludeerd dat vermeende schade de oorzaak is van een hogere kans op psychische klachten en stress. Dit oorzakelijk verband was tot op heden nog niet bewezen. Het staat nu vast dat schade (gemiddeld) leidt tot een verslechtering van gezondheid ten opzichte van de basismetring van Lifelines die in 2006-2011 is afgenomen. Omdat hiermee het bewijs is geleverd dat de gezondheid van een en dezelfde persoon als gevolg van (met name meervoudige) schade achteruit gaat, zijn alle

alternatieve verklaringen van dit effect (zoals krimp, kenmerken van bewoners of van hun woning) uitgesloten.

Wij vragen aan de NCG om in het MJP op te nemen welke maatregelen zij heeft genomen, dan wel zal nemen om deze aanbeveling op te volgen inclusief de financiering hiervan.

Daarnaast vragen wij expliciet m.b.t. de versterking om de volgende twee initiatieven te betrekken bij de uitwerking:

Bij de versterkingsopgave in Opwierde zuid wordt momenteel door de gemeente Appingedam en de NCG nagedacht over wat er concreet gedaan kan worden om de risico's van de versterkingsopgave op de gezondheid en gesteldheid van de inwoners te verminderen, beperken of te vermijden. Ook wordt er een verder invulling gegeven aan de rol- en taakverdeling tussen CVW, NCG en Gemeente op deze punten. En als laatste wordt er in kaart gebracht welke extra inzet de gemeente hiervoor moet plegen. Wij stellen voor om aan de verdere uitwerking prioriteit te geven zodat we de opgedane inzichten en afspraken kunnen verbreden naar het totale versterkingsgebied.

De gemeente Eemsmond heeft een onderzoeksvorstel laten maken door de RUG (prof. T. Postmes), voor een onderzoek naar de effecten van inspectie en versterking op bewoners. Doel van het onderzoek is om het versterkingsproces te evalueren door bewoners voor, tijdens en na de versterkingsoperatie te volgen. Centrale vraag in het onderzoek is: Welke factoren en aspecten van versterking zijn effectief in het ontzorgen en verhogen van weerbaarheid van bewoners, welke vergroten kwetsbaarheid en vragen om mogelijke bijstelling van de aanpak. Wij vragen om de NCG dit onderzoek te verbreden en te betrekken bij de verdere uitwerking van de voorstellen.

Conclusie: Wij stellen voor om aan de verdere uitwerking t.a.v. de gezondheid in relatie tot de versterkingsoperatie prioriteit te geven zodat we de opgedane inzichten en afspraken kunnen verbreden naar het totale versterkingsgebied. Wij vragen de NCG om het onderzoek van de gemeente Eemsmond te verbreden en te betrekken bij de verdere uitwerking van de voorstellen.

Reactie NCG:

NCG heeft oog voor de gezondheidsproblematiek in het aardbevingsdossier, zoals Gronings Perspectief die aantoon. De gemeenten hebben in het sociale domein een belangrijke rol in de gezondheid van hun inwoners. NCG zit daarom met gemeenten om tafel om te bezien hoe gemeenten, NCG en lokale welzijns- en zorgstructuur elkaar kunnen versterken. NCG ziet hier primair een rol voor de GGD en kiest bewust niet de lijn voor extra onderzoek of voorzieningen maar benutten wat er al is en dat te verbeteren. Dit in lijn met datgene wat besproken is in de stuurgroepen. De huidige onderzoeksopzet van Gronings perspectief biedt niet de mogelijkheid gericht onderzoek te verrichten in relatie tot de versterkingsoperatie. Er moet bekeken worden of dat mogelijk is en of die effectief is om het lerend vermogen van die operatie te vergroten.

5.4 Leefbaarheidsprogramma na 2018

Stand van zaken

Het leefbaarheidsprogramma is door de dialogtafel opgestart door de G9 en maakt onderdeel uit van het eerste bestuursakkoord (januari 2014-januari 2019).

Waar eerder door de dialogotafel de kaders voor toekenning werden voorbereid wordt dit nu via de NCG in de Stuurgroep Leefbaarheid gedaan. Het gaat hierbij om 35 miljoen voor het woon-en leefbaarheidsspoor dat NAM beschikbaar heeft gesteld en 25 miljoen van NAM haar eigen leefbaarheidsprogramma. Daarnaast heeft de provincie 25 miljoen uit haar programma bijgedragen. Het leefbaarheidsprogramma is gekoppeld aan het gebied van de G9.

Uit de kwartaalrapportage Q2 van de NCG maken we op dat van de reeds voor circa 28,5 miljoen verplichtingen m.b.t. tot de NAM middelen zijn aangegaan. Resteert nog een bedrag van 31,5 miljoen voor de komende 1,5 jaar. De middelen van de provincie (25 miljoen) zijn ook al nagenoeg benut.

Er ligt een voorstel bij de Stuurgroep Leefbaarheid om het gebied uit te breiden naar G11,5 (G12 minus Stad) mits extra middelen worden toegevoegd aan het leefbaarheidsfonds. Daarnaast is in het MJP 2017 vastgelegd dat voor de huidige middelen het oude gebied blijft gelden, ook na herindeling.

Conclusie:

We willen graag dat de NCG (Stuurgroep Leefbaarheid) met een voorstel voor de komende MJP-periode komt. We willen dat het voorstel met een brede blik wordt opgesteld waarbij de versterkingsopgave, het gebied waar schade is, de krimpopgave en de gemeentelijke herindeling een plek krijgen in het voorstel. Uiteraard hoort hier tevens een korte evaluatie van de afgelopen periode bij waarbij ook goed gekeken wordt naar de aanbevelingen die uit het onderzoek Gronings Perspectief naar voren komen. We willen duidelijkheid over het beschikbare en benodigde budget en welke wegen bewandeld kunnen worden om voldoende budget te genereren.

Reactie NCG:

In het MJP 2017 is opgenomen hoe de middelen voor leefbaarheid verdeeld zijn:

Voor het leefbaarheidsprogramma Kansrijk Groningen is in totaal € 60 miljoen beschikbaar gesteld in het bestuursakkoord. Dit is als volgt verdeeld over de programma's:

Regie NCG:

- **Spoor 1 (gemeenten) € 15 miljoen**
- **Spoor 2 (regio: maatschappelijke organisaties)**
 - **Breedband € 5 miljoen**
 - **Lokale energietransitie € 5,15 miljoen**
 - **Dorpsvisies en landschap € 2,5 miljoen**
 - **Ongelabeld € 1,85 miljoen**
- **Spoor 3 (inwoners)**
 - **Loket leefbaarheid € 5,5 miljoen**

Regie NAM:

- **Spoor 2 (regio: maatschappelijke organisaties):**
 - **Elk dorp een duurzaam dak € 5 miljoen**
 - **Herbestemming cultureel erfgoed € 5 miljoen**
- **Spoor 3 (inwoners):**
 - **Regeling leefbaarheid en duurzaamheid € 15 miljoen**

De inzet van 1,85 miljoen euro die nog ongelabeld was in MJP17, is verdeeld onder drie leefbaarheidsprogramma's. Voor meer info zie:

<https://www.kansrijkgroningen.nl/actueel/nieuws/2017/4/18/geld-voor-leefbaarheidsprogrammas>

In het MJP18 wordt voorgesteld om in 2018 aan de hand van een evaluatie over leefbaarheid uit het bestuursakkoord het gesprek te voeren met betrokken partijen. Daarbij worden ook andere ontwikkelingen, zoals de versterkingsoperatie en de uitkomsten van Gronings Perspectief, meegenomen en wordt naar het werkingsgebied gekeken. Uiteraard wordt ook de stuurgroep leefbaarheid daarbij betrokken.

5.5 Inzicht in schadeafhandeling en versterking

Gemeenten worden regelmatig geconfronteerd met vragen van hun inwoners over schade en versterking. Daarnaast zijn zij partners van de NCG en denken mee over de beleidsvragen en richting die we moeten nemen om de problemen van het gebied op te lossen.

Het is voor de gemeenten en van groot belang om meer inzicht over de voortgang in schadeafhandeling en versterking te krijgen binnen hun grondgebied. Dit inzicht is er nog steeds niet. Het gaat hierbij niet om individuele gevallen waar de privacywetgeving op van toepassing is maar juist om de aantallen en de voortgang.

Hierbij noemen we bijvoorbeeld het aantal bewoners binnen elke gemeente die wel schade hebben gemeld maar nog geen 1e aanbod hebben gekregen. En de globale termijn hoelang deze bewoners al moeten wachten op een reactie. We zouden graag periodiek (minimaal per kwartaal) deze overzichten per gemeente willen hebben.

Hetzelfde geldt uiteraard voor de versterkingsopgave: bijvoorbeeld overzicht hoeveel inspecties, hoeveel versterkingsadviezen en hoeveel versterkt (op norm) binnen de termijn van vijf jaar na inspectie.

Conclusie: Het is voor ons absoluut noodzakelijk om inzicht te krijgen in de schadegevallen en de versterkingsoperatie per gemeente. Wij vragen de NCG met klem om hieraan tegemoet te komen.

Reactie NCG:

Voor schade wordt gewerkt aan rapportages op gemeentelijk niveau. De processtappen en aantallen zullen hierin worden beschreven. Er wordt gekeken hoe deze informatie per gemeente versterkt kan worden. Hier komt in het vierde kwartaal van 2017 meer duidelijkheid over.

NCG is bezig om extra gegevens op te vragen voor BKV . Voor de derde kwartaalrapportage worden aan CVW cijfers opgevraagd die voor de prioritaire gebiedsaanpak weergeven hoeveel inspecties, versterkingsadviezen, afwegingsloop/nieuwbouw en gerealiseerde versterkingen hebben plaats gevonden. Daarnaast worden cijfers opgevraagd voor andere programma's scholen, zorg, corporaties, erfgoed. Indien er vragen zijn, dan kan het beste contact opgenomen worden met de gebiedsteams.

5.6 Rollen, taken en verantwoordelijkheden NCG, CVW, gemeenten en provincie

Het valt de gemeenten op dat de invulling van de taken binnen de versterkingsoperatie in de verschillende gebieden divers wordt ingevuld. Met name de aanpak van de gebiedsmanagers en invulling van de taken verschilt per gebied. Wij vragen dan ook om in het MJP 2018-2022 een heldere invulling van het gebiedsgericht werken te geven zodat het voor de gemeenten en de provincie duidelijk is wat er aan personele inzet (kwaliteit en kwantiteit) gevraagd wordt en wanneer. Nu de uitvoering van het versterkingsprogramma gestart is zien we dat er in toenemende mate een beroep gedaan op gemeentelijke capaciteit. Wij vragen dan ook om voldoende financiële middelen voor de komende jaren. De huidige lumpsum middelen zijn volstrekt onvoldoende. Op dit moment vindt binnen de gemeenten met een versterkingsopgave een inventarisatie plaats van personele inzet die gepleegd moet worden.

Conclusie: Wij willen in het MJP 2018-2022 een heldere invulling van het gebiedsgericht werken, zodat het voor de gemeenten en de provincie duidelijk is wat er aan personele inzet (kwaliteit en kwantiteit) gevraagd wordt en wanneer. Ook willen wij dat hier voldoende financiële middelen voor beschikbaar zijn (ergo: een hogere lumpsum-vergoeding).

Reactie NCG:

In het huidige lumpsum inclusief jaarlijkse indexatie wordt verdeeld door de gemeenten en provincie. De weging wie welk deel van de lumpsum nodig heeft wordt dus niet door de NCG gemaakt. Het signaal dat er meer middelen nodig zijn moeten in de huidige formatie worden beantwoord. NCG heeft dit dan ook ingebracht. De uitkomsten daarvan is bepalend of en hoeveel middelen er aanvullend beschikbaar kunnen komen.

T.a.v. de rolverdeling en invulling daarvan ligt er een uitgebreid stappenplan. Dat er per gemeenten verschillen zijn is evident en ook goed omdat ook binnen gemeenten verschillende gebieden en achtergronden zijn die vragen om hun eigen aanpak. Eventuele vragen kunnen mondeling ook worden ingebracht tijdens het overleg op 4 oktober.

5.7 Integraliteit en perspectief

De versterkingsopgave wordt nu te veel op objectniveau uitgevoerd, met vooral aandacht voor de korte termijn opgave van veiligheid. Noodzakelijke transformaties, toekomstbestendigheid en kansen worden te beperkt meegenomen. Dit betekent veel investeren om te behouden wat we nu hebben, zonder goed naar de toekomst te kijken. We laten kansen liggen om nieuwe Groningse kwaliteit te maken, de leefbaarheid, bereikbaarheid en de economische slagkracht te verbeteren en de energietransitie een impuls te geven. De Onderzoeksraad voor Veiligheid beschrijft bovenstaande in zijn laatste rapport als volgt:

"De problematiek rondom de gaswinning in Groningen is breder dan de schadeafhandeling en de versterkingsopgave. Het is geen problematiek die in isolement opgelost kan worden, omdat oplossingen gekozen moeten worden in samenhang met andere ontwikkelingen in de regio en de rest van Nederland, denk bijvoorbeeld aan de krimpproblematiek en de ambities op het gebied van energietransitie."

In het huidige MJP 2017- 2021 wordt een vijftal hoofddoelen beschreven. Twee van de vijf hoofddoelen luiden als volgt: -de activiteiten dragen bij aan het versterken van de economische structuur en de arbeidsparticipatie in het gebied; -de ingrepen in het gebied dragen bij aan het vergroten van de toekomstbestendigheid van de (gebouwde) omgeving, in de zin van energiezuinig maken, levensloopbestendig maken en rekening houden met de demografische ontwikkelingen (ontgroening en vergrijzing).

Voor de regio is het cruciaal dat de beschreven hoofddoelen van het MJP 2017- 2021 geactualiseerd en geconcretiseerd worden en hier focus op aan te brengen in het MJP 2018-2022. Hoe zorgt de NCG ervoor dat deze hoofddoelen nader worden geconcretiseerd en SMART staan beschreven in het komende MJP 2018-2022?

Conclusie: Wij vragen de NCG om (veel) meer werk te maken van het kansrijke onderdeel in het MJP 2018. Hoe wordt dit concreet en SMART aangepakt in 2018-2022?

Reactie NCG:

Voor de versterkingsoperatie is het uitgangspunt in de gebiedsgerichte aanpak. In deze gebiedsgerichte aanpak worden zowel huizen als cc2/cc3 panden meegenomen. Uitzondering hierop zijn de sectorale programma's: scholen en zorg.

Binnen de gebiedsgerichte aanpak worden er gebiedsversterkingsplannen opgesteld. Deze gebiedsversterkingsplannen combineren de projectplannen (per wijk, straat o.i.d.) met de gemeentelijke visie op onder meer krimp, herstructurering, energie en andere toekomstvisies van de gemeenten. Deze gemeentelijke visies zijn onontbeerlijk voor een goed gebiedsversterkingsplan en kunnen niet door NCG worden geformuleerd. De eerste gebiedsversterkingsplannen zijn nu in ontwikkeling, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan toekomstbestendigheid en een kansrijk Groningen.

De hoofddoelen van NCG staan vast, zoals zij zijn opgesteld in het eerste Meerjarenprogramma "Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen" 2016-2020.

NCG zet zich via het Flankerend Beleid in om de regio een impuls te geven. De activiteiten binnen Flankerend Beleid worden voortgezet:

- **Energie:** voortzetting waardevermeerderingsregeling en opzetten regeling verduurzaming bij versterking
- **Economie:** voortzetten van o.a. opleiden (om en bijscholen) van werknemers, aanbesteden zodat werkzaamheden ten goede komen van de regionale economie, het bedrijven adviespunt bodembeweging. Daarnaast wordt gewerkt aan een 1000-banenplan en een MKB-compensatieregeling.
- **Leefbaarheid:** voortzetting van de uitvoering van de leefbaarheidsprogramma's en werken aan een vervolg voor deze programma's na 2018.

In de kwartaalrapportages kan de voortgang op de verschillende onderwerpen gevolgd worden.

5.8 Communicatie

De inwoner centraal, dat is de kern van het programma van de NCG. Als het gaat om de communicatie naar deze inwoner en de keuze voor de inzet van bepaalde middelen dan kan de vraag worden gesteld of deze keuzes leiden tot de meest efficiënte en effectieve aanpak. Het lijkt verstandig en ook een natuurlijk moment, dat de NCG in het komende jaar haar communicatiestrategie en -praktijk evalueert. Ijkkpunten zouden moeten zijn de efficiëntie en effectiviteit van de communicatie. Daarnaast lijkt het zeer gewenst ook de samenwerking met de betrokken gemeenten te evalueren. Ook hier zijn de ijkkpunten de effectiviteit en efficiëntie van de communicatie en niet in de laatste plaats de samenwerking met de gemeentelijke communicatieadviseurs. Rollen en verantwoordelijkheden dienen scherper te worden geformuleerd. Grootste aandachtspunt is hierin de aandacht voor de inwoners en hen centraal stellen.

Conclusie:

Wij vragen de NCG haar communicatiestrategie te evalueren, zodat de inwoners nog meer centraal komt te staan en om te komen tot meer effectieve en efficiënte aanpak.

Reactie NCG:

Het werk van NCG raakt de bewoners in het aardbevingsgebied. Het gaat vaak om het huis en thuis van mensen zelf. Daarom worden de bewoners nauw betrokken bij het traject van inspecties en versterken. De communicatie richting bewoners is maatwerk en gebeurt in nauwe samenwerking met de gemeente. De gebiedscommunicatieadviseurs van NCG hebben hierover structureel contact met de communicatieadviseurs van de gemeenten. Daarnaast organiseert NCG regelmatig overleggen om de communicatieadviseurs van de G12 bij te praten over actuele ontwikkelingen en te sparren over de communicatie. De communicatieadviseurs van de gemeenten kunnen hier ook signalen uit hun gemeenten ten aanzien van communicatie inbrengen.

In de communicatie kiest NCG voor een persoonlijke benadering, door één-op-één gesprekken aan de keukentafel, maar ook bijeenkomsten met de inwoners van een straat of wijk. De communicatie is open, eerlijk en transparant. NCG brengt haar beleid, evenals de motieven en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen, op actieve wijze onder de aandacht van een zo

breed mogelijk publiek. NCG zorgt ervoor dat alle relevante informatie de bewoners – die het aangaat – ook bereikt. Hiervoor worden gedifferentieerde communicatie-instrumenten ingezet, bijvoorbeeld nieuwsbrieven op maat voor bewoners, informatiepagina's in huis-aan-huis bladen en de website.

NCG is voornemens om een klanttevredenheidsonderzoek in het kader van het inspectie- en engineeringsprogramma uit te voeren. Dit onderzoek is breder dan alleen communicatie, maar levert waarschijnlijk wel waardevolle input. Op basis daarvan kan NCG indien nodig haar communicatie-aanpak bijsturen of aanscherpen. Het opzetten van het klanttevredenheidsonderzoek zit in de verkennende fase, besluitvorming hierover vindt binnenkort plaats. Het is op dit moment nog niet duidelijk wanneer het onderzoek wordt uitgevoerd. Daarnaast gaat NCG eind 2017 een webonderzoek uitvoeren. Het webonderzoek geeft NCG inzicht in de bezoekers van de website (o.a. demografisch, doel van bezoek, taalniveau) en de wensen ten aanzien van de informatie op de website. Met de uitkomsten van het onderzoek kan een onderbouwde doorontwikkeling van de website en eventuele andere communicatiemiddelen worden gemaakt.